

De eerste 'hommelimker'

L.G.M. Hensels

In het 'Illustriertes Handbuch der Bienenzucht' van J. Witzgall en M. Felgentreu, Uitgeverij: Verlag von Eugen Ulmer, Stuttgart, 1889, is een beschrijving te vinden van iemand die pogingen heeft ondernomen om hommels te houden zoals ook bijen gehouden worden. Hommel-imker is niet het juiste woord. Imker is afgeleid van Imme en dat betekent 'bij'.

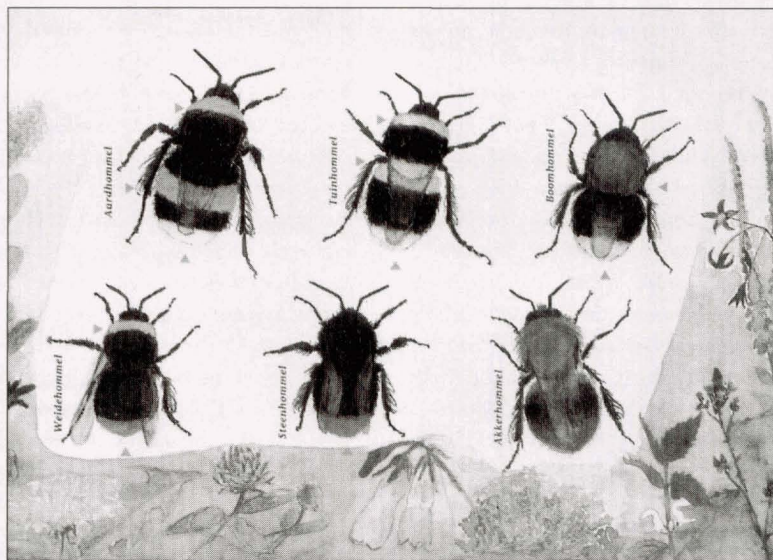
280 Friedrich Wilhelm Vogel, geboren op 14 december 1824 in Izschn in de toenmalige Duitse provincie Schlesien. Thans is dit in de Poolse provincie Silezië. De jeugdige Friedrich Vogel toonde al vroeg een buitengewone belangstelling voor de levende natuur. Vooral de bijen van de buurman, die naast boer ook imker was, hadden zijn grote aandacht. Hij hielp de buurman met bijvoorbeeld de beroker als deze met de bijen bezig was. Hij kreeg dan als beloning steevast een stuk met honing gevulde raat. Blij gaf hij deze raat weer aan zijn moeder. Tijdens zijn zevende levensjaar vatte de jonge Friedrich Vogel het plan op om imker te worden. Doch bijen waren te duur en ook de spullen die je daarvoor nodig had. Zijn eerste bijen waren hommels, aardhommels

en weidehommels. IJverig werden hommelnesten opgezocht en overgebracht in oude emmers en bloempotten. 's Avonds als alle werksters in het nest bij elkaar waren, werden de hommelvekjes mee naar huis genomen en in de tuin geplaatst. Spoedig had de jonge hommel-imker meer dan honderd volkjes bij elkaar. Zijn hommels waren zijn bijen. Elke penning die hij kon verdienen, werd gebruikt om de hommels te voeren met suiker, in slechtwee perioden. Als gevolg hiervan ontwikkelden de hommelvekjes zich tot sterke

volken. Ondanks de goede verzorging gingen de hommelvekjes in de herfst dood. Maar hij begon de volgende jaren steeds opnieuw. Honing winnen zoals met honingbijen het geval was, lukte met de hommels niet. Totdat hij op het idee kwam, stukjes oude raat van de buurman-imker bij de hommels in het nest te leggen, waarna de hommels deze stukjes bijenraat vol met nectar droegen. Werd zo'n gevuld stuk raat boven een wijd bierglas gehouden en werd er dan met de hand op geslagen, dan vloog de nectar in het bierglas. Zo kon hij per dag een halve liter hommelhoning winnen. Hommels dikken de dunvloeiende nectar niet in tot honing zoals honingbijen dit doen. Omdat de buurman-imker in de nazomer naar de heide reisde met zijn echte honingbijen, kwam Friedrich Vogel op het idee met een vijftigtal hommelvekjes naar een bloeiend klaverveld te reizen. Rode klaver geldt als

een van de betere hommeldrachtplanten.

Dit is zover mij bekend, het eerste voorbeeld dat is beschreven van pogingen om hommels te huisvesten en ten nutte te maken. Enerzijds om er honing van te winnen, anderszijds

voor de bestuiving van rode klaver. Reizen met hommels, dit is het verplaatsen naar een dracht, wordt hier voor de eerste maal vermeldt. Later is Friedrich Wilhelm Vogel, bijen gaan houden en werd een voor die tijd bekende beijveraar van de bijenteelt. Rond 1850 heeft hij vooral de bijenkast van Pfarrer Dzierzon gepropageerd. Over hommels wordt van Vogel niets meer vernomen.